

Vyjádření prezidenta republiky při XIX. sněmu Svazu měst a obcí

18.5.2023 - Petr Pavel | Správa Pražského hradu

Vážený pane hejtmane, vážený pane předsedo, vážené primátorky, primátoři, starostky a starostové,

musím říct, že mě to vaše přivítání trochu přivádí do rozpaků. Stejně tak slova pana předsedy mě přivádí k obavám, protože těch očekávání, čeho všeho bych měl být tmelem, je opravdu po té absenci v posledních letech hodně. Já se toho ale nebojím a pustím se do toho. Musím říct na úvod jednu velice neformální poznámku, a sice že ke všem starostům, starostkám, primátorkám a primátorům chovám velký respekt z jednoho prostého důvodu. Když to řeknu velice lidsky, na komunální úrovni se to nedá okecat. Lidé vám tam vidí na ruce, vidí, co děláte nebo neděláte, a tam se to opravdu nedá příliš svádět na vnější příčiny. Skutečně je tam potřeba si to odpracovat, a já vím, že naprostá většina z vás právě tohle dělá.

Dovolte mi krátkou poznámku. Tady, v Olomouci, před devíti lety, je to téměř na den, v polovině května roku 2014 přednášel jeden světově známý politolog a bývalý poradce amerického prezidenta Billa Clintona Benjamin Barber. Ten tady mimo jiné obhajoval jednu svoji tezi, která by možná mnohým z vás připadala velice atraktivní, některým by asi naháněla hrůzu jako děsivá noční můra, a sice že starostové by měli vládnout světu. Barber hovořil o rostoucím významu měst a o slábnoucí schopnosti států řešit velké světové problémy. Podle jeho představ jsou právě starostové svým praktickým a neideologickým přístupem k politice ideálními lídry národní i nadnárodní politiky. Barber mimo jiné také navrhoval zřídit parlamenty starostů, které by byly zdrojem nápadů a vizí, jak řešit problémy našeho velice propojeného světa. Je třeba říci, že některé myšlenky tohoto, dnes již bohužel zesnulého, intelektuála jsou jistě inspirující. Zřejmě se parlamentu starostů nedočkáme, ale určitě organizace, jako je Svaz měst a obcí, jako je Sdružení místních samospráv, případně Asociace krajů by rozhodně měly hrát významnější úlohu při formulování veřejných politik.

Jsem toho názoru, že stát, a z tohoto pohledu především moc výkonná a zákonodárná, nemůže tyto organizace vnímat jako kterékoli jiné, běžné zájmové skupiny. Reprezentují mimořádně důležitou úroveň politiky místní a regionální samosprávy, sdružují demokraticky zvolené zástupce občanů v krajích a obcích, a reprezentují tak úroveň politiky, která je zcela nedílnou součástí našeho politického systému. Abych byl konkrétní, stačí se podívat na události posledních dvou měsíců. Samotného mě překvapilo, jakým způsobem probíhala, nebo zpočátku ani neprobíhala komunikace státu, v tomto případě konkrétně vlády, s obcemi při rušení poboček pošt a finančních úřadů. Nijak nezpochybňuji nutnost zefektivňovat Českou poštu, která by v opačném případě zřejmě skončila ve vážných ekonomických problémech, a už vůbec ne program digitalizace kontaktů mezi státem a občanem, jehož výsledkem určitě bude mimo jiné rušení poboček některých úřadů, v tomto případě i těch finančních. Nepovažuji ale vůbec za správné, že se tyto reformy plánují z centra bez účasti, nebo alespoň bez seznámení s pohledem dotčených obcí. Chápu, že by takový proces byl určitě složitější a náročnější, přesto vzít v úvahu a zahrnout do takto důležitých rozhodování místní znalost a zkušenost vnímám jako naprosto zásadní.

Při mém posledním výjezdu do Libereckého kraje jsem od starostů obcí ve Frýdlantském výběžku vyslechl, jak je pro ně rušení poboček pošt a finančních úřadů problematické. A nejsou to zcela jistě jenom oni. Region je velmi špatně pokryt mobilním signálem stejně jako pevným internetovým připojením. Za takových okolností rozhodně nelze kontakt mezi státem a občany dále omezovat nebo

nějakým způsobem problematizovat. Mimo jiné je to také důvodem, proč z těchto regionů stále odcházejí mladí, kvalifikovaní a perspektivní lidé. Odcházejí do jiných krajů, ve kterých tyto problémy nejsou. Samozřejmě, podobné problémy se týkají i dalších regionů.

Vnímám stížnosti starostů na nedostatečné financování agend souvisejících s přenesenou státní správou, kterou obce velice silně dotují. Stejně tak vnímám například komplikace způsobené nesouladem mezi emisními a souhrnnými imisními limity, které se týkají některých měst s větší průmyslovou výrobou, nebo například problematiku vyhlášky, která se týká hlukových limitů.

Co v těchto všech problémech mohu dělat já? Sami asi víte, že jako prezident nemám mnoho konkrétních pravomocí, kterými bych mohl tyto problémy přímo řešit. Na druhou stranu se snažím sbírat podněty, porozumět detailům i širšímu kontextu a spolu s vámi a s odborníky na jednotlivé oblasti hledat možná řešení, a ta potom projednávat s jednotlivými ministry a s premiérem. Poslední takovou příležitost jsem měl minulý týden, kdy jsme se s premiérem právě o těchto problémech bavili. Této agendě přikládám velký význam, a z toho důvodu jsem v Kanceláři prezidenta, v rámci Odboru vnitřní politiky zřítíl, a k 1. 6. bude funkční oddělení regionů a místních komunit. To se bude věnovat všem problematickým regionům a problémům v nich. Bude zároveň tyto problémy analyzovat a připravovat mi podklady pro jednání s experty a s ministry. Zároveň ale bude také sbírat příklady dobré praxe, které mohou sloužit nejenom jako inspirace, ale také jako motivační faktor pro všechna místa, kde se zatím řešení hledat nedaří.

Závěrem mi dovoluji vám poděkovat za pozvání na váš sněm a také zdůraznit, že se zároveň budu věnovat dalším dvěma organizacím, tedy Sdružení místních samospráv a Asociaci krajů, a to v nejbližší době. Jak jsem řekl, všechny tři tyto organizace opravdu považuji za klíčové reprezentanty demokratické místní a krajské samosprávy v naší zemi. Otevřenou komunikaci se všemi z vás, a samozřejmě i s těmi třemi organizacemi, považuji za nedílnou součást tvorby efektivní vnitřní politiky státu.

Děkuji za pozornost. Jsem připraven na vaše případné dotazy.

<https://www.hrad.cz/cs/prezident-cr/soucasny-prezident-cr/verejna-vystoupeni-a-rozhovory/vyjadreni-prezidenta-republiky-pri-xix.-snemu-svazu-mest-a-obci-17115>